

Bram Smeyers

De psychologie van de archetypische minnares

Bram Smeyers ging kijken naar de succesvolle voorstelling *Décontamination*, van Christine Delmotte, naar een tekst van Paul Pourveur. Hij hield van de tekst, maar vond de regie problematisch. In zijn bijdrage zoekt hij de wrijving tussen tekst en encensering op.

Het theatergezelschap CIE BILOXI 48 van Christine Delmotte hernam in maart de voorstelling *Décontamination*, op een tekst van Paul Pourveur. Twee seizoenen trok dit stuk volle zalen, was het publiek uitbundig en de pers enthousiast. *L'écriture caustique et métaphorique du dramaturge flamand Paul Pourveur est révélée dans toute sa vérité et son efficacité. La mise en scène de Christine Delmotte apporte à la pièce relief, naturel et à propos. (...) Une tragédie politico-érotique avec trois comédiennes qui arrachent les planches. On en redemande,* schrijft netevents.be. Het is zelden het 'talent en de subtiliteit' – zoals Sarah Colasse het in *La Libre Belgique* schrijft – van de actrices dan wel de sublieme tekst van Pourveur die me aangreep of me deed lachen. Ondanks het grote succes dat deze voorstelling te beurt valt, zou ik zeggen dat de invulling die Christine Delmotte aan de tekst geeft, de bal volledig mis slaat. Dit staat los van smaakverschillen omtrent wat goed acteren en goed theater is; het heeft alles te maken met de dramaturgische analyse van de tekst en hoe die wordt omgezet in een consequente regie. Als in het programmablaadje de titel staat uitgelegd als '*décontamination des idées reçues, des clichés, des soi-disant évidences*', dan is het jammer dat de regie net volledig de kaart van het cliché en de *idée-fixe* trekt.

Vaak begint een theatertekst van Paul Pourveur met een inleidend gedicht. Bij *Décontamination* klinkt dat als volgt: 'Drie vrouwen / wachten / in de luchthaven / van een land / met / twee alfabetten / drie religies / vier talen / vijf nationaliteiten / zes republieken / en zeven buurlanden / de eerste vrouw is bezorgd / de tweede geërgerd / en de derde... weet nog niet zo goed waar ze voor staat.'

Drie 'mogelijke' vrouwen en een revolutie...

In het niet bij naam genoemde Joegoslavië is een revolutie aan de gang, waardoor de drie vrouwen de plaatselijke luchthaven niet kunnen verlaten. De ene wil het land in, de andere vlucht en de derde is een Belgische toeriste waarvan het niet meteen duidelijk is waar ze naartoe wil. Geremd door een uitgesproken angst door de anderen gedupeerd te worden en zichzelf bloot te moeten geven, praten ze over thema's die steeds terugkeren in Pourveurs oeuvre: liefde en

seks, borsten en wonderbra's, politiek, de (on)mogelijkheid over dé werkelijkheid te praten, wetenschap en taalspelletjes. En daar hebt u dan het hele verhaal van dit bijna twee uur durende stuk.

Op de achterflap van *Het soortelijk gewicht van Sneeuwwitje*, de verzameling theaterteksten van Pourveur, staat te lezen: 'Pourveur schrijft in een chaotische werkelijkheid. (...) Houvast vindt hij in de pistes van de wetenschap, verhalen uit de mythologie, het mechanisme van de liefde en, misschien nog het meest, in het schrijven zelf.' Dit sluit ook zeer mooi aan bij wat hij in deze tekst doet. Het verhaal is niet meer dan een kader, een denkpiste, een dekmantel om hypothesen naast elkaar te plaatsen. De drie dames zijn geen fysische vrouwen, maar mogelijkheden van vrouwen. Pourveur laat een aantal houdingen ten overstaan van een revolutie 'mens worden' en elkaar verbaal te lijf gaan. Het praten over de werkelijkheid verandert die werkelijkheid ook constant. Het is niet wat ze doen dat het verloop bepaalt, maar wat ze zeggen.

Alle drie vertellen ze hun waarheden en stellen ze die steeds bij. Vrouw 1 evolueert van de minnares van de dictator tot een pornoactrice die nooit een dictator van dichtbij zag. Ook de twee anderen zijn helemaal niet wat ze lijken. Naar het einde toe bemerkt één van de dames zelfs dat ze eigenlijk nog niets tegen elkaar zeiden. Dat ze al uren in stilte naast elkaar zitten. Het lijkt er even op dat de gedachten met elkaar discussiëren in een –laten we voor het gemak zeggen– parallele werkelijkheid. Maar verder in het stuk blijken de drie vrouwen met elkaar verbonden te zijn via een manspersoon. Er is de vrouw die geslagen wordt door de man, de oude vrijster die hem wil helpen en de pornoactrice die het uiteindelijk moet ontgelden. Deze hoedanigheden worden niet als vaststaande feiten gepresenteerd. Het zijn vermoedens, en zoals vrouw 2 zegt: 'Met vermoedens zit je er ofwel compleet naast, ofwel recht in de roos. Eén kans op twee om de werkelijkheid te kennen, veronderstelt dat de werkelijkheid echt bestaat.' Het zou natuurlijk ook kunnen dat de derde vrouw een enorme migraineaanval meemaakt en dat haar hersenen haar parten spelen. Het hele stuk zou een constructie kunnen zijn in het hoofd van vrouw 3. Het stuk eindigt dan ook met de tekst: 'Als mijn migraine verdwijnt, als ze ooit verdwijnt... zal alles duidelijk worden, simpel, normaal. Foute ideeën, de uitwijdingen